

Odklony v trestním řízení

Abstrakt

Tématem rigorózní práce jsou odklony v trestním řízení, které jsou v českém právním řádu již řadu let pevně zakořeněné, nicméně stále je zde prostor pro jejich rozvoj, jak ukázala i novela trestního řádu z roku 2020. Práce je věnována odklonům v trestním řízení v jejich širším pojetí, které zahrnuje podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, trestní příkaz, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, odložení věci za současného schválení narovnání, dohodu o vině a trestu, a konečně odstoupení od trestního stíhání v případě mladistvých pachatelů.

První a druhá část rigorózní práce je spíše teoretická a zaměřuje se na vysvětlení samotného pojmu odklonů v trestním řízení, jejich účelu pro trestní řízení a na význam pro český právní systém, a také na systematiku odklonů v trestním řízení pro lepší orientaci a vysvětlení pro další části rigorózní práce.

Třetí část se pak věnuje historii odklonů v trestním řízení, zejména je pak v této práci vysvětleno, jakým zákonem, a za jakým účelem byl daný odklon do českého právního řádu zařazen, a jak bylo s odklony v trestním řízení nakládáno v rámci různých etap českého (československého) státu, a tedy i ideologických režimů.

Čtvrtá část se pak soustřeďuje již na samotné odklony v trestním řízení. Cílem práce je osvětlit, jakým způsobem jsou využívány a popsat jejich podstatu, ale také zhodnotit, zda-li zde není prostor pro zlepšení daného odklonu v trestním řízení. Do práce jsem zařadila i návrhy de lege ferenda, jež považuji za vhodné pro vylepšení využitelnosti daného odklonu, či zjednodušení jejich aplikace. V této části jsou popsány odklony v trestním řízení, jak jsou již specificky vyjmenovány výše.

Pátá část se pak věnuje odklonům v trestním řízení ve věcech mladistvých. Tato část popisuje rozdílnosti od aplikace odklonů v trestním řízení u dospělých pachatelů, a zejména se věnuje speciálnímu odklonu využívanému jen u mladistvých pachatelů, a to odstoupení od trestního stíhání.

Šestá část je pak zaměřena na statistiku využitelnosti odklonů v trestním řízení v letech 2019 – 2022 s důrazem na novelu trestního řádu z roku 2020, která značně přispěla ke zvýšení zájmu o využitelnost dohody o vině a trestu.

Sedmá část je věnována právní úpravě zahraničních odklonů v trestním řízení a jejich komparaci s českým právním řádem. Pro tuto práci byla vybrána slovenská a rakouská právní úprava. Tato část také obsahuje hodnocení těchto úprav a případné návrhy de lege ferenda pro českou právní úpravu odklonů v trestním řízení.

Klíčová slova: odklon, podmíněné zastavení trestního stíhání, restorativní justice